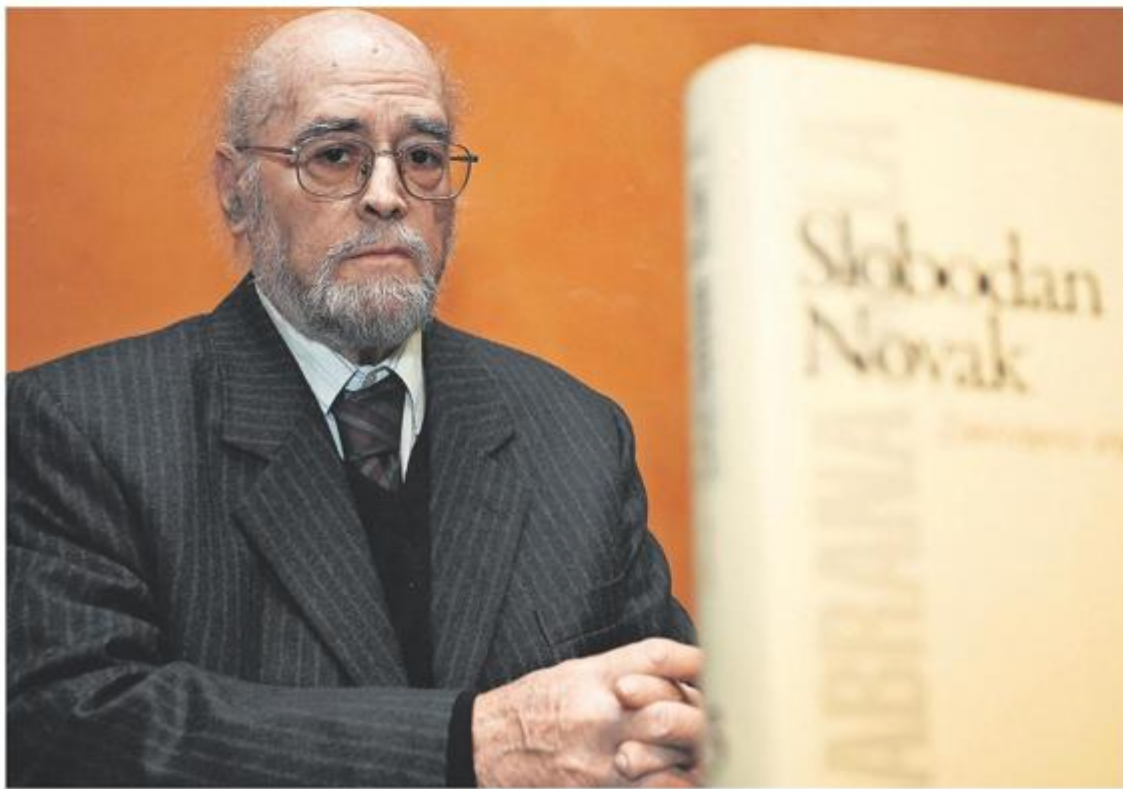

U 92. godini umro je klasik hrvatske književnosti **Slobodan Novak**

Otišao nedostižni i samosvojni majstor proze

Slobodan Novak nije autor kvantitativno velikog opusa. Krešimir Nemeć lucidno je primijetio da nije pisao sabrana, nego izabrana djela.

Denis Derk
 denis.derk@vecernji.net
 ZAGREB

"U sjemenište sam došao iz kavane pa su mi govorili da sam kavansko dijete, a u partizanima sam bio sjemeništarac. Uvijek je na meni bila neka crna ljava". Tako je u prosincu 2012. godine za Večernji list govorio klasik hrvatske književnosti, vodeći naš prozaik, akademik Slobodan Novak u vjerojatno jednom od posljednjih velikih intervjua za novine. Autor kulturnog hrvatskog egzistencijalističkog romana "Mirisi, zlato i tamjan" umro je u Zagrebu 25. srpnja navečer u 92. godini.

Kvaliteta, ne kvantiteta

Slobodan Novak, rođen u Splitu 3. studenog 1924. godine, nije bio autor kvantitativno velikog opusa. Kao što je to lucidno rekao akademik Krešimir Nemeć, Novak nije pisao sabrana, nego izabrana djela. Ali bio je majstor proze u europskim i svjetskim razmjerima i pisac koji je bitno utjecao na generacije hrvatskih i ne samo hrvatskih književnika. Prvu knjigu, zbirku poezije "Gla-

Academik Novak bio je i predsjednik žirija Večernjakove kratke priče

Novak će biti pokopan u obiteljskoj grobnici na Rabu, a ispraćaj je 1. kolovoza na Mirogoju

Roman "Mirisi, zlato i tamjan" dobio je brojne nagrade i završio u kazalištu i na filmu

snice u oluji" objavio je 1950. godine. Većinu pjesama ukoričio je pola stoljeća kasnije u istoimenom svesku Sabranih djela Matice hrvatske gdje je poeziji pridružio i svoj prvi obimniji autobiografski prozni tekst "Silentium" o sjemenišnim i otočnim danima te prvi, nikada realizirani scenarij "Velebitske vatre" iz 1947. godine.

Iako je kritika hvalila Novakov prvi roman "Izgubljeni zavičaj" iz 1955. godine (za koji je dobio nagradu Grada Zagreba, kao i za kasniju cijenjenu zbirku novela "Tvrdi grad"), najveći uspjeh doživio je romanom "Mirisi, zlato

i tamjan". Za taj je roman dobio godišnju nagradu Vladimir Nazor, nagradu Matice hrvatske, ali i NIN-ovu nagradu. Roman je dobio filmsku ekranizaciju koju potpisuje nenadmašni Ante Babaja, ali i kazališnu adaptaciju u Teatru ITD (dramaturg i režiser Božidar Vioić) koja je na sceni bila 30 godina. Kada se istog romanesknog predloška prije 11 godina u Rijeci prihvatio Vinko Brešan (to mu je bio kazališni debi), stvorena je najdugovječnija predstava Riječkih ljetnih noći.

Večernjakov laureat

No, Novak je i autor romana "Izvanbrodski dnevnik", ali i "Pristajanje". Struka mu iznimno cijeni novelu "Badessa madre Antonia" kao vrh cjelokupne hrvatske novelistike, a zanimljivo da je Novak bio i prvi laureat Večernjakova natječaja za kratku priču i to 1966. godine kada je nagrađen za priču "Razarma". Puno kasnije dvije je godine predsjedavao Večernjakovim žirijem.

Izvanredni član HAZU bio od 1983., a redoviti od 1991. godine. Član Društva hrvatskih književnika postao je daleke 1950. godine, od kada je i član radnik Matice hrvatske. Iako je izbjegavao javnost, novinare i javni život, u knjizi razgovora s Jelenom Hekman "Digresije" koja je kasnije dobila svoj konačan oblik u stilski izbrušenim "Protimbama", Novak je otvoreno i polemički progovorio ne samo o vlastitim, nego i o dvojama i stranputicama svojih velikih suvremenika.

"Ima pisaca koji su čitava života kopali po vlastitim ranama, raskopavali, secirali i mučili vlastitu savjest, borili se s utvarama, demonima i zlim dusima svoje i kolektivne prošlosti, svoga djetinjstva i svoje mladosti. Među takve pisce slobodni smo uvrstiti Slobodana Novaka, neporeciva klasika hrvatske književnosti", napisao je u povodu Novakove smrti Božidar Petrač, predsjednik DHK.

I doista, Novak je iskonsko dijete strašnog 20. stoljeća. Kao jednogodišnje dijete, nakon majčine smrti, odveden je na otok Rab gdje se o njemu brinula teta Antonija Bolković. Nižu klasičnu gimnaziju završava u splitskom Biskupskom sjemeništu, a tri viša razreda u državnoj Klasičnoj gimnaziji. Maturu polaže u Prvoj hrvatskoj gimnaziji na Sušaku, odakle u rujnu 1943. odlazi u partizane. Jedno vrijeme provodi na liječenju u Italiji, a demobiliziran je u rujnu 1945. Filozofski fakultet završava u Zagrebu pa se zapošljava kao lektor, redaktor, urednik... Dramaturg je u splitskom HNK, a baš se u njegovu zagrebačkom stanu osnivaju utjecajni Krugovi. "Smrcu akademika Slobodana Novaka Hrvatska je izgubila jednog od svojih najvećih književnika i velikog domoljuba koji je svojim djelom obilježio burno razdoblje suvremene hrvatske povijesti.

Bio je protivnik dogmatske misli i zloupotrebjavajuće slobode te se zalagao za čistoću umjetničkog izričaja", izjavio je predsjednik HAZU Zvonko Kusić.

Academik Novak bit će pokopan u obiteljskoj grobnici na Rabu, a posljednji ispraćaj iz Zagreba najavljen je za 1. kolovoza u 10.50 sati iz mrtvačnice na Mirogoju. ●